

හන්තාන ලිනක්ස් නීති ඇසෙන පැන

මූලික තොරතුරු

1. හන්තාන යනු කුමක් ද?
2. Fedora යනු කුමක් ද?
3. මොකක්ද මේ ග්නූ/ලිනක්ස් (GNU/Linux)
4. සජීව තැටියක් (LiveCD/DVD) යනු?
5. හන්තාන ස්ථාවර(stable) මෙහෙයුම පද්ධතියක් ද? නැත්නම් අත්හදාබැලීම මට්ටමේ තිබෙන පද්ධතියක් ද?
6. හන්තාන වෘත්තීය හෝ කාර්යාලීය පරිසරයක භාවිත කරන්න මට පුළුවන් ද?
7. මා සමග කාර්යාලයේ වැඩ කරන අනිත් අය භාවිත කරන්නේ Windows මෙහෙයුම පද්ධතියයි. මා පමණක් හන්තාන භාවිතයට යොමු වීමෙන් මට අවාසියක් සිදු වෙයි ද? මා නිපදවන ලිපි ගොනු ආදිය විවෘත කිරීමට හා කියවීමට අනිත් අයට බැරි වෙයි ද?
8. හන්තාන සහ ෆෙඩොරා අතර වෙනස
9. හන්තාන භාවිතයේදී කල් ඉකුත් වීමක් සිදුවනවාද?
10. ස්ථාපනයට අනුක්‍රමික අංක (සිරියල් අංක) අවශ්‍ය ද?
11. මෘදුකාංග යාවත්කාල කළ හැකි ද?
12. හන්තාන තැටියක විකුණුම මිල කීයද?
13. මගේ කඩේ හන්තාන විකිණිය හැකි ද? ඒ සඳහා මා කොපමණ මුදලක් ගෙවිය යුතු ද?
14. හන්තාන ව්‍යාපෘතියට අධාර අවශ්‍ය ඇයි?
15. හන්තාන තැටි පිටපත් කර මිතුරන් අතර බෙදාහැරීමට හැකිද?
16. දැනට ඇති අලුත්ම හන්තාන නිකුතුව කුමක්ද?
17. හන්තාන අලුත් වෙළුමක් නිකුත් කරන්නේ කොපමණ කාලයකට පසුද?
18. මිලභ නිකුතුව කුමක්ද?

- 19.හන්තාන සමඟ ලැබෙන මෘදුකාංග මොනවද?
- 20.හන්තාන භාවිත කළාම උඩුන්ටු භාවිතයට අපහසුද?
- 21.හන්තාන මත සිංහල ස්ථාපනය කළ යුතුද?
- 22.හන්තාන මත mp3, mp4, avi වාදනය කළ හැකි ද?
- 23.හන්තාන සඳහා skype ස්ථාපනය කළ හැකිද?
- 24.හන්තාන සමඟ එන OpenOffice.org වල Office2007 ගොනු විවෘත කළ හැකි ද?
- 25.MS Windows සමඟ හන්තාන එකම පරිගණකයේ ස්ථාපනය කළ හැකි ද? එමගින් පරිගණකයේ වෙගය අඩු වෙවිද ?
- 26.වෙරස්ගාඩ එකක් අවශ්‍ය ද?
- 27.මගේ ඩොංගල් එකෙන් ඉන්ටනෙට් යන්න Mobile Partner ස්ථාපනය කරන්න ඔනද? ඒ වෙනුවට වෙන විසඳුමක් තියෙනවද?
- 28.හන්තාන ලිනක්ස් තියන ගැටලු විසඳා ගන්නේ කොහොමද?
- 29.මට ඊමෙල් ගොඩක් එන එක කරදරයි හන්තාන අඩවියේ අලුත් තොරතුරු පමණක් ගන්න ක්‍රමයක් නැද්ද?
- 30.මට හන්තාන ව්‍යාපෘතියට සහාය විය හැකි ද?

ස්ථාපනය

1. හන්තාන ස්ථාපනය කරගන්න අවශ්‍ය අවම දෘඪාංග පහසුකම් මොනවා ද?
2. හන්තාන ගන්නේ කොහොම ද?
3. හන්තාන බිට 64 පරිගණක මත (AMD-64 හෝ Intel-64) ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද?
4. හන්තාන ස්ථාපනය කරන්නේ කොහොමද?
5. කොහොමද හන්තාන ඩුවල් බූට් ලෙස දාන්නේ
6. මගේ NTFS (Windows NT/2000/XP/2003) පාට්ශන් බලාගන්නේ කොහොමද?

Desktop සැකසුම්

1. Desktop Effects / ඩෙස්ක්ටොප් රංගසැරසිලි සක්‍රිය කරන්නේ කොහොමද?
2. මගේ පරිගණකයේ Desktop Effects වැඩකරන්නේ නෑ.
3. Gnome Shell මුහුණත තෝරාගත් පසු පරිගණකය වසාදමන්නේ කොහොමද? Shutdown තිබෙන තැන මෙනුවේ හොයාගන්න බෑ.
4. මම Gnome Shell මුහුණත තෝරාගත්තා එත් පරණ ක්‍රමයට හදාගන්නේ කොහොමද?
5. Gnome Shell එකෙන් ඉවත් වුණා. එත් සාමාන්‍ය මුහුණතේ මෙනුවේ කොටස් අඩුයි සම්පූර්ණ මෙනුව ගන්නේ කොහොමද?

කාර්යාලීය යෙදුම්

1. හන්තාන එකේ තියෙන OpenOffice.org වලින් ලියුමක් ලියලා මම MS Office තියෙන පරිගණකයකට ගෙනියන්නේ කොහොමද?
2. ලියුමක් PDF බවට පත් කරගන්න පුළුවන්ද?
3. OpenOffice.org වරද? ඇයි LibreOffice නැද්ද?
4. සිංහලෙන් ලියන්නේ කොහොමද?
5. සිංහලෙන් ලියන්න මම ෆොන්ට් දාගන්න ඕනද?

මෘදුකාංග කළමනාකරණය

1. හන්තාන මත මෘදුකාංගයක් ස්ථාපනය කරන්නේ කොහොමද ?
2. හන්තාන තුළ ඇති මෘදුකාංග යාවත් කාල කරන්නේ කොහොම ද?
3. හන්තාන තුළ ඇති මෘදුකාංග ඉවත් කරන්නේ කොහොමද?
4. හන්තාන තුළ exe ගොනු ස්ථාපනය කළ හැකිද ? කොහොමද කරන්නේ?

ජාල සැකසුම්

1. පරිගණකයේ IP ලිපිනය සහ අනෙකුත් තොරතුරු දෙන්නේ කොහොමද?
2. මගේ Dongle එකෙන් අන්තර්ජාලයට යන්නේ කොහොම ද?
3. හන්තාන ලිනක්ස් ස්ථාපනය කළා, නමුත් අන්තර්ජාලයට පිවිසෙන්න බැ
4. මගේ අන්තර්ජාල සේවාදායකයාගේ (ISP) DNS දැනගන්නේ කොහොමද?

පරිශීලක කළමනාකරණය

1. මගේ මුරපදය (password) වෙනස් කරගන්නේ කොහොම ද?
2. හන්තාන මත අලුතින් ගිණුමක් හදන්නේ කොහොමද ?
3. හන්තාන තුළ ඇති ගිණුමක් මකන්නේ කොහොම ද?
4. හන්තාන තුළ ඇති ගිණුමක් වෙනස් කරන්නේ කොහොමද?

ආරක්ෂක සැකසුම්

1. මොකක්ද මේ SELinux?
2. SELinux නිසා මගේ එදිනෙදා කටයුතුවලට කුමක් වෙයිද?
3. SELinux සක්‍රීය/අක්‍රීය කරන්නේ කොහොමද ?

ජංගම දුරකථන සැකසුම්

1. මගේ ජංගම දුරකථනයේ/ඩොංගලයේ ඇති SMS සහ Contacts මට හන්තාන මතදී බලාගත

හැකිද?

වෙනත්

1. හන්තන ලිනක්ස්හි touch pad tapping වැඩ කරන්නේ නැ. ඒක හදා ගන්න කොහොමද?
2. මගේ හාඩ් ඩිස්ක් එකේ ඉඩ බලාගන්නේ කොහොමද?
3. අන්තර්ජාල වේගය, CPU, Memory භාවිතය බලාගන්නේ කොහොමද?
4. ඩිස්ක් එකේ තියෙන ෆයිල් එකක් හොයාගන්නේ කොහොමද?
5. ලිනක්ස්හි විධානයක් පිළිබඳ වැඩි විස්තර සොයාගන්නේ කෙසේද?
6. හන්තන සිංහල අකුරු මුහුණතට පිටියෙන් කොහොමද?
7. terminal යනු කුමක් ද?
8. root යනු කුමක් ද?

මූලික තොරතුරු

1. හන්තන යනු කුමක් ද?

හන්තන ලිනක්ස් යනු ශ්‍රී ලාංකික පරිගණක පරිශීලකයාට වඩාත් උචිත වන අයුරින් සුප්‍රකට Fedora මෙහෙයුම් පද්ධතිය වෙනස් කර සැකසූ පරිගණක මෙහෙයුම් පද්ධතියකි. මෙය නොමිලේ බෙදාහරිනු ලබන අතර සීමාවකින් තොර ව නැවත නැවතත් බෙදාහැරීමට සම්පූර්ණ නිදහස සහිතයි. වෙනත් වචනවලින් කියතොත් මෙය නිදහස් හා විවෘත මෙහෙයුම් පද්ධතියකි. සජීවී තැටියක් ලෙස මෙය නිර්මාණය කර ඇති නිසා ස්ථාපනය කිරීමෙන් තොරව මෙම මෙහෙයුම් පද්ධතිය භාවිත කර බැලීමේ හැකියාව තිබෙනවා.

[ඉහළට](#)

2. Fedora යනු කුමක් ද?

Fedora යනු Red Hat සමාගමේ අනුග්‍රහය ඇතිව ප්‍රජාව විසින් දියුණු කරන ලද ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතියකි. මෙය නොමිලේ ලබාගත හැකි අතර සැමවිටකම පාහේ අනෙකුත් ලිනක්ස් බෙදාහැරීම් වලට ප්‍රථම නවතම තාක්ෂණික වර්ධනයන් නිදහස් මෘදුකාංග ලොවට මුදාහරිනවා. Fedora මෙහෙයුම් පද්ධතියේ අලුත් වෙළුමක් සෑම මාස හයකට පමණ වරක් නිකුත් වෙනවා.

[ඉහළට](#)

3. මොකක්ද මේ ග්නු/ලිනක්ස් (GNU/Linux)

ග්නු (GNU - GNU is Not Unix) කියන්නේ සම්පූර්ණයෙන්ම නිදහස් මෘදුකාංග වලින් Unix මෙහෙයුම් පද්ධතියට සමාන මෙහෙයුම් පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීමට දියත් කළ ව්‍යාපෘතියකි. මෙම ව්‍යාපෘතියට වැඩසටහන් (applications), පුස්තකාල (libraries) සහ සංවර්ධක මෘදුකාංග වගේ මෘදුකාංග සමූහයක් අඩංගු වෙනවා. ලිනක්ස් (Linux) කියලා හඳුන්වන්නේ සම්පත් කළමනාකරණයට සහ දෘඩාංග සමඟ ගනුදෙනු කරන්න පුළුවන් මෘදුකාංගයකි. මේ කොටස් දෙකම එනම් ග්නු සහ ලිනක්ස් එකතුවෙලා තමයි ග්නු/ලිනක්ස් හැදිලි තියෙන්නේ. අද අපි නිකුත්ම ලිනක්ස් කියලා කිව්වට ඇත්තටම මේ බොහෝ පද්ධතීන් තියම විදියට හඳුන්වන්න ඔන ග්නු/ලිනක්ස් යන නමින්.

[ඉහළට](#)

4. සජීව තැටියක් (LiveCD/DVD) යනු?

ස්ථාපනය කිරීමකින් තොරව මෙහෙයුම් පද්ධතියක් ධාවනය කළ හැකි ආකාරයට සැකසූ CD/DVD තැටියක් සජීව තැටියක් වශයෙන් හැඳින්වෙනවා. උදාහරණයක් ලෙස ඔබගේ පරිගණකයේ ස්ථාපනය කර ඇති මෙහෙයුම් පද්ධති එසේම තිබියදී සජීවී තැටියක ඇති මෙහෙයුම් පද්ධතියක් යොදාගනිමින් පරිගණකය පණ ගන්වා ඒ බාහිර මෙහෙයුම් පද්ධතිය පාවිච්චි කළ හැකියි.

[ඉහළට](#)

5. හන්තන ස්ථාවර(stable) මෙහෙයුම් පද්ධතියක් ද? නැත්නම් අන්හදාබැලීම මට්ටමේ තිබෙන පද්ධතියක් ද?

හන්තන ස්ථාවර මෙහෙයුම් පද්ධතියක්. එය ටෙඩොරා මෙහෙයුම් පද්ධතිය පාදක කරගෙන තිබෙන නිසා එහි තිබෙන සියලුම වාසි, ආරක්ෂාව සහ ශක්තීන් මෙහි ද ඇතුළත් වෙනවා.

[ඉහළට](#)

6. හන්තන වෘත්තීය හෝ කාර්යාලීය පරිසරයක භාවිත කරන්න මට පුළුවන් ද?

අනිවාර්යයෙන් ම පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

7. මා සමග කාර්යාලයේ වැඩ කරන අනිත් අය භාවිත කරන්නේ Windows මෙහෙයුම් පද්ධතියයි. මා පමණක් හන්තන භාවිතයට යොමු වීමෙන් මට අවාසියක් සිදු වෙයි ද? මා නිපදවන ලිපි ගොනු ආදිය විවෘත කිරීමට හා කියවීමට අනිත් අයට බැරි වෙයි ද?

ඔබට කිසි ම ප්‍රශ්නයක් ඇති වෙන්නේ නැහැ. ඔබ හන්තන ලිනක්ස් තුළ නිපදවන ලිපිලේඛන, ග්‍රැෆික් හෝ වෙනත් ගොනු ඔනෑම මෙහෙයුම් පද්ධතියක් තුළ විවෘත කොට කියවීමටත් නැවත සැකසීමටත් පුළුවන්. ඊට අමතරව පරිගණක ජාලයක් හරහා බෙදාගන්නටත්, මුද්‍රණය කරගන්නටත් හැකියි. ඔබේ කාර්යාලීය කටයුතුවලට මෙයින් අනිසි බලපෑමක් සිදු වෙන්නේ නැහැ. මෘදුකාංග සඳහා යන වියදම තනර වීම නිසා ඔබට විශාල වාසියක් නම් අත් වෙනවා. මේ පිළිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා හන්තන ලිනක්ස් ගුණාංග පිටුව බලන්න.

[ඉහළට](#)

8. හන්තන සහ ටෙඩොරා අතර වෙනස

හන්තන හා ටෙඩොරා ගත් කල හන්තන ලිනක්ස් බහුමාධ්‍ය යෙදුම් සඳහා අවශ්‍ය ටෙඩොරා සමඟ නිකුත් නොකර පැකේජ එකතුවක් ඇත. ටෙඩොරා නිකුතුවක් සෑම මාස හයකට වරක් නිකුත් වෙනවා. මෙහිදී ඔබ යම්කිසි ටෙඩොරා නිකුතුවක් අදාල නිකුතු දිනයට මාස කිහිපයකට පසු ලබා ගන්නද ලැබෙන iso ගොනුව තුළ අඩුංගුවන්නේ මුල් නිකුතුවේ අඩංගු පැකේජ පමණි. නමුත් හන්තන නිකුතුවට අදාල iso ගොනුව වරින් වර නිෂ්පාදනය කරන බැවින් අදාළ දිනට නියමිත යාවත් කිරීමද මෙම CD/DVD iso තැටිය සමඟින් ලැබෙනවා.

[ඉහළට](#)

9. හන්තන භාවිතයේදී කල් ඉකුත් වීමක් සිදුවනවාද?

නැහැ. ඒත් ඔබට අවශ්‍යය නම් අපේ නවතම නිකුතුව ස්ථාපනය කරගන්න පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

10. ස්ථාපනයට අනුක්‍රමික අංක (සිරියල් අංක) අවශ්‍ය ද?

නැහැ. ඒ කිසිවක් අවශ්‍ය නැ.

[ඉහළට](#)

11. මෘදුකාංග යාවත්කාල කළ හැකි ද?

ඔව්. හන්තාන එක් නිකුත්වක් ස්ථාපනය කළ පසු අවුරුද්දක් පුරා මෘදුකාංගවල අලුත් වීම් ඔබට ලැබෙනවා. ඒවා ඔබේ කැමැත්තේ පරිදි එක් කරගන්න පුළුවන්. ඔබේ පරිගණකය අන්තර්ජාලයට සම්බන්ධව තිබේ නම් ඔබට මෙතුව මහින් System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Software Update ඔස්සේ හෝ ටර්මිනලය මත su -c 'yum update' හෝ su -c 'pkcon update' විධානය (හා අවශ්‍ය ඔනෑ ම විටක දී root පරිශීලකගේ අවසර පදය) ලබා දී මෘදුකාංග යාවත්කාල කළ හැකියි.

[ඉහළට](#)

12. හන්තාන තැටියක විකුණුම මිල කීයද?

නොමිලේ! හන්තාන වෙබ් අඩවිය හරහා හෝ ඔබේ මිතුරකු සතු පිටපත් නොමිලේ ලබාගත හැකියි.

[ඉහළට](#)

13. මගේ කඩේ හන්තාන විකිණිය හැකි ද? ඒ සඳහා මා කොපමණ මුදලක් ගෙවිය යුතු ද?

ඔව්! ඔබට හන්තාන සජීව තැටි විකිණිය හැකියි. ඒ සඳහා අපට කිසිදු ගෙවීමක් කිරීම අනිවාර්ය නැ. ඔබට හැකි නම් මෙම ව්‍යාපෘතියට දායක වීමක් හැටියට සලකා අධාර කළ හැකියි. ඔබට පාරිභෝගිකයන්ට දැරිය හැකි සාධාරණ මිලකට අලෙවි කිරීම සඳහා අවසර තියෙනවා

[ඉහළට](#)

14. හන්තාන ව්‍යාපෘතියට අධාර අවශ්‍ය ඇයි?

අප මේ ව්‍යාපෘතිය දියත් කරන්නේ මූල්‍යමය ලාභයක් අත්පත් කරගැනීමේ අරමුණකින් තොරව හුදෙක් සමාජීය මෙහෙවරක් හැටියටයි. නමුත් අපේ ඩොමේන් නාම සඳහාය, සර්වර් පවත්වාගෙන යාමට, පොස්ටර් මුද්‍රණයට හා වැඩසටහන්වල දී සිසුන්ට නොමිලේ සජීවී තැටි සහ සටහන් බෙදා දීමට මුදල් වියදම කිරීම අවශ්‍ය වෙනවා.

[ඉහළට](#)

15. හන්තාන තැටි පිටපත් කර මිතුරන් අතර බෙදාහැරීමට හැකිද?

හන්තාන ඔබ අතට පත් වනුයේ සපුරා ම නොමිලේ හා නිදහස් ව බැවින් එය පිටපත් කිරීමට හා අනයයන් සමග බෙදාහදාගැනීමට ඔබට සම්පූර්ණ නිදහස හිමියි. එසේ කරන මෙන් අපි ඔබව දිරිගන්වනවා!

[ඉහළට](#)

16. දැනට ඇති අලුත්ම හන්තාන නිකුතුව කුමක්ද?

14.5

[ඉහළට](#)

17.හන්තාන අලුත් වෙළුමක් නිකුත් කරන්නේ කොපමණ කාලයකට පසුද?

Fedora මෙහෙයුම් පද්ධතියේ අලුත් නිකුතුවකින් ටික කලකට පසු ඊට අනුරූප හන්තාන වෙළුම නිකුත් කරනවා. එම නිකුත් කරන දිනය තෙක් සියලු යාවත්කාල එයට ඇතුළත් වෙනවා.

[ඉහළට](#)

18.මිලහ නිකුතුව කුමක්ද?

හන්තාන 15

[ඉහළට](#)

19.හන්තාන සමහ ලැබෙන මෘදුකාංග මොනවද?

ඔබගේ එදිනෙදා වැඩ, කාර්යාලීය වැඩ සහ ග්‍රැෆික් නිර්මාණ සහ ක්‍රමලේඛනය ආදී විශේෂ කාර්යන් ඉටු කර ගැනීමට යෝග්‍ය මෘදුකාංග ඔබට හන්තාන නිකුතුව සමඟ නොමිලේ ලැබෙනවා. හන්තාන තුළ අඩංගු මෘදුකාංගවල සමපූර්ණ ලැයිස්තුවක් සඳහා <http://hanthana.org/features.php> බලන්න.

[ඉහළට](#)

20.හන්තාන භාවිත කළාම උබුන්ටු භාවිතයට අපහසුද?

හන්තාන යනු Fedora ලිනක්ස් නිකුතුව මත පදනම්වූ මෙහෙයුම් පද්ධතියක්. Ubuntu සහ Fedora යනු වෙනස් ආයතන දෙකකින් නිපදවෙන මෙහෙයුම් පද්ධති දෙකක්. උදාහරණයක් ලෙස Ford ආයතනයෙන් නිපදවන Fiesta මාදිලියේ සහ Nissan ආයතනයෙන් නිපදවන Micra මාදිලියේ කාර් රථ දෙකක් සංසදනය කර බලමු. වාහන දෙකම වෙගය පහසුකම සහ ඉඩකඩ ආසන්න ලෙස එකිනෙකට සමාන වුවත් ඇතුළත සහ පිටත පෙනුම සුළු වශයෙන් වෙනස්. මේ ආකාරයට Ubuntu සහ Fedora අතර සුළු සුළු වෙනස්කම දකින්න ලැබුණත් එක මාදිලියක වාහනයක් පැදවූ අයෙකුට වෙනත් වාහනයක් භාවිතයට ඉක්මනින් හුරුවෙන ලෙස අවශ්‍ය විටක එකකින් අනිකට ඉක්මනින් සහ පහසුවෙන් මාරු වීමට හැකියාව ලැබෙනවා.

[ඉහළට](#)

21.හන්තාන මත සිංහල ස්ථාපනය කළ යුතුද?

නැ. හන්තාන පෙරනිමියෙන්ම සිංහල හා දෙමල භාෂාවන්ට යුනිකෝඩ් සහය දක්වන නිසා අලුතින් සිංහල ස්ථානය කරන්න අවශ්‍ය නැහැ.

[ඉහළට](#)

22.හන්තාන මත mp3, mp4, avi වාදනය කළ හැකි ද?

ඔව් හන්තාන පෙරනිමියෙන්ම බොහෝ බහුමාධ්‍ය ගොනු වර්ග සඳහා සහාය දක්වනවා. හන්තාන ස්ථාපනය කළ වහා ම ඔබට ඒවා වාදනය කළ හැකියි.

[ඉහළට](#)

23.හන්තාන සඳහා skype ස්ථාපනය කළ හැකිද?

හන්තාන සමහින් skype පෙරනිමියෙන්ම ලැබෙනවා. අමුතුවෙන් ස්ථාපනය කරන්න දෙයක් නැහැ.

[ඉහළට](#)

24.හන්තාන සමඟ එන OpenOffice.org වල Office2007 ගොනු විවෘත කළ හැකි ද?

ඔව් හන්තාන මත දැනට OfficeXP, Office2003 සහ Office2007 ගොනු විවෘත කිරීමට පහසුකම සහ OfficeXP, Office2003 සහ Office2007 මහින් යළි විවෘත කිරීමට හැකිවන ලෙස සුරැකීමේ පහසුකම ද තියෙනවා.

[ඉහළට](#)

25.MS Windows සමඟ හන්තාන එකම පරිගණකයේ ස්ථාපනය කළ හැකි ද? එමගින් පරිගණකයේ වෙගය අඩු වෙවිද ?

ඔව්, හන්තාන කලින් MS Windows ස්ථාපනය කළ පරිගණකය ස්ථාපනය කළ හැකියි. මෙය හඳුන්වන්නේ ද්විත්ව ස්ථාපන (dual boot) නමින්. අනෙක් මෙහෙයුම පද්ධතිය MS Windows හැර වෙනත් එකක් වෙන්වන පුළුවන්. ද්විත්ව ස්ථාපනය සිදු කිරීම පිලිබඳ වැඩි විස්තර සඳහා ස්ථාපන සටහන් බලන්න.

මෙහි දී පරිගණකයේ වෙගයට බලපෑමක් වෙන්වන නැහැ. ද්විත්ව ස්ථාපනයක් කර ඇති අවස්ථාවක පරිගණකය ආරම්භ කිරීමේදී (booting) ඔබට භාවිත කිරීමට අවශ්‍ය කුමන මෙහෙයුම පද්ධතිය ද යන්න ඔබෙන් විමසනවා. වරකට ක්‍රියාත්මක වන්නේ එක් මෙහෙයුම පද්ධතියක් පමණයි. මෙහි දී බලපාන එකම සාධකය වන්නේ මෙහෙයුම පද්ධති දෙක සඳහා ප්‍රමාණවත් ඉඩක් ඔබේ හාඩ් ඩිස්ක් එක තුළ තිබිය තිබීමයි.

[ඉහළට](#)

26.වෛරස්ගාඩ එකක් අවශ්‍ය ද?

අත්‍යවශ්‍ය නැහැ. ලිනක්ස් මෙහෙයුම පද්ධතිවලට වෛරස් මහින් සිදුවන හානි අනෙක් මෙහෙයුම පද්ධති වලට සාපේක්ෂව ඉතාමත් අඩුයි. පසුගිය වසර 18 ක කාලය තුළ ලිනක්ස් කර්නලයට බලපෑ හැකි ආකාරයේ වෛරස නිකුත් වුණේ අතේ ඇහිලි ගණනටත් අඩුවෙන්.

[ඉහළට](#)

27.මගේ ඩොංගල් එකෙන් ඉන්ටනෙට් යන්න Mobile Partner ස්ථාපනය කරන්න ඔනද? ඒ වෙනුවට වෙන විසඳුමක් තියෙනවද?

ස්ථාපනය කරන්න අවශ්‍ය නැහැ, ඩොංගල් එක පරිණකයට සම්බන්ධ කළ සැනින් Network Manager විසින් එය ස්වයංක්‍රීයව හඳුනාගන්නවා.

[ඉහළට](#)

28.හන්තාන ලිනක්ස් තියන ගැටලු විසඳා ගන්නේ කොහොමද?

මේ සඳහා හන්තාන ගුගල් සමූහයට සම්බන්ධ වී එහි දී ඔබේ ප්‍රශ්න මතු කොට අපේ ප්‍රජාවේ සාමාජික සාමාජිකාවන්ගෙන් විසඳුම ලබාගන්න පුළුවන්. හන්තාන ගුගල් සමූහයට සම්බන්ධ වීම සඳහා මෙම සබැඳිය පාවිච්චි කරන්න <http://groups.google.com/group/hanthana-community> . නැතිනම් www.hanthana.org/irc.php මහින් හන්තාන IRC නාලිකාවට

සමබන්ධ වී සජීවී ලෙස සහාය ලබාගත හැකියි.

[ඉහළට](#)

29. මට ඊමේල් ගොඩක් එන එක කරදරයි හන්තන අඩවියේ අලුත් තොරතුරු පමණක් ගන්න ක්‍රමයක් නැද්ද?

ඔව් පුළුවන්. හන්තන පුවත් සමූහයට දායක වීමෙන් අවශ්‍ය නිවේදන පමණක් ලබාගත හැකියි.

<https://groups.google.com/group/hanthanalinux>

[ඉහළට](#)

30. මට හන්තන ව්‍යාපෘතියට සහාය විය හැකි ද?

1. පාසැලේ, කාර්යාලයේ මිතුරන් දැනුවත් කිරීම
2. හන්තන සජීවී තැටිය නැදෑ හිතමිතුරන් අතරේ බෙදා දීම
3. දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය සහ ඒවාට සහභාගී වීම
4. හන්තන මත මෘදුකාංග භාවිතවන ආකරය ගැන සරල බසින් සටහන් සැකසීම
5. මෘදුකාංග සිංහල බසට පරිවර්තනය
6. ප්‍රජාවට අවශ්‍ය වන සහ නියමිත බලපත්‍ර සහිතව ඔබ නිපදවූ සුදුසු මෘදුකාංග හන්තන ව්‍යාපෘතියට එක් කරන්නන් ඔබට අවස්ථාව තිබෙනවා

අනිවාර්යයෙන්ම පුළුවන්. ඔබට පහසුම ක්‍රමය හන්තන ලිනක්ස් ඔබේ පාසැලේ, අධ්‍යාපන ආයතනයේ, කාර්යාලයේ මිතුරන්ට හන්දන්වා දෙන එක, නැතිනම් මිතුරන් අතරේ බෙදාහරින එක. ඔවුන්ගේ පරිගනක වල හන්තන ලිනක්ස් ස්ථාපනයට සහාය වන එක. එමෙන්ම ඔබේ පාසැලේ, ආයතනයේ මේ පිළිබඳ වැඩසටහන් සූදානම් කළ විට වැඩි දුර දැනුවත් කිරීම හා පුහුණු වැඩමුළු සඳහා හන්තන කණ්ඩායම ගෙන්වාගත හැකියි.

එසේ ම නිදහස් මෘදුකාංග භාවිතය පිළිබඳ සිංහලින්, දෙමළින් සහ ඉංග්‍රීසියෙන් සරලව සටහන් සැකසීම සඳහා දායක වීමෙන් ඔබේ දැනුම ප්‍රජාව වෙත දෙන්නන් පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

ස්ථාපනය

1. හන්තන ස්ථාපනය කරගන්න අවශ්‍ය අවම දෘඩාංග පහසුකම් මොනවා ද?

අවම වශයෙන් පහත දැක්වෙන මට්ටමේ පවතිනවා නම් ඔබේ කටයුතු හන්තන මත වඩාත් පහසුවෙන් හා වේගවත් ව කරගන්න පුළුවන් :

i386 සහ x86_64 පරිගණක ආකෘති සඳහා

400MHz සකසනය (processor)

අවම RAM ප්‍රමාණය - 512MB RAM (නිර්දේශිත ප්‍රමාණය 1GB)

දෘඪ තැටියෙහි තිබිය යුතු අවම හිස් ඉඩකඩ 15GB

ඉහළට

- 2. හන්තාන ගන්නේ කොහොම ද?

හන්තාන ලබාගැනීම ඉතාම පහසුයි.

ඔබ කළ යුත්තේ <http://www.hanthana.org> වෙබ් අඩවියට පිවිසි Hanthana DVD iso එක බාගෙන DVD එකකට පිටපත් කරගැනීමයි. ඔබගේ මිතුරෙකු සතුව දැනටමත් හන්තාන ලිනක්ස් DVD එකක් තිබෙනම් එයින් පිටපතක් ලබා ගැනීමද සිදු කළ හැකියි. මෙ සඳහා කිසිදු නීතිමය බාධකයක් නැහැ. ඉහත සඳහන් එක් ක්‍රමයකට හෝ පිටපත් ලබා ගැනීමට ඔබට අපහසු නම් <http://hanthana.org/media.php> හි සිටින හන්තාන ලිනක්ස් මාධ්‍ය දායකයින්ගෙන් ඔබට වඩාත්ම ආසන්න පුද්ගලයා අමතන්න. ඔහු/ඇය ඔබට පිටපතක් ලබාදීමට ඔහුගේ/ඇයගේ උපරිම උත්සාහය දරනු ඇති.

ඉහළට

- 3. හන්තාන බිට් 64 පරිගණක මත (AMD-64 හෝ Intel-64) ක්‍රියාත්මක කළ හැකිද?

ඔව් පුළුවන්. මෙ සඳහා හන්තාන අඩවියෙන් හන්තාන ලිනක්ස් x86_64 සජීවී නැටිය භාවිත කරන්න.

ඉහළට

- 4. හන්තාන ස්ථාපනය කරන්නේ කොහොමද?

වැඩිතලයේ (Desktop) ඇති ස්ථාපන උපදෙස් ගොනුව හෝ Firefox වෙබ් ගවේශකයේ Hanthana Linux එකතුව තුළ ඇති "Install Guide" යන්න තේරීම මගින් අවශ්‍ය ස්ථාපන උපදෙස් ලබා ගත හැක.

ඉහළට

- 5. කොහොමද හන්තාන ඩුවල් බූට් ලෙස දාන්නේ

මෙ සඳහා ස්ථාපන සටහන් බලන්න. එහි විස්තර කර ඇත්තේ ඩුවල් බූට් ලෙස හන්තාන ස්ථාපනය කරන ආකාරයයි. මෙහිදී පාවිච්චි කිරීමේ පියවරේදී වඩාත් සැලකිලිමත් වෙන්න.

ඉහළට

- 6. මගේ NTFS (Windows NT/2000/XP/2003) පාවිච්චි බලාගන්නේ කොහොමද?

ස්ථාපන පියවර වල පාවිච්චි කරන පියවරේදී ඔබගේ දැනට පවතින පාර්ටිශන් වගුව දක්වනවා. NTFS පාවිච්චි එම වගුවේ 'Type' යටතේ ntfs ලෙස පෙන්වනුඇති. වැඩි විස්තර සඳහා ස්ථාපන සටහනේ පාර්ටිශන් කිරීමේ කොටස බලන්න.

ඉහළට

Desktop සැකසුම්

- 1. Desktop Effects / ඩෙස්ක්ටොප් රංගසැරසිලි සක්‍රිය කරන්නේ කොහොමද?

ප්‍රධාන මෙනුවෙන් System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිප්‍රේත) > Desktop Effects

Compiz යටතේ අති කොටු සලකුණු දෙකම තෝරන්න

* Windows Wobble when Moved

* Workspaces on a Cube

Gnome Shell සක්‍රීය කිරීමට නම එම කවුචුවෙම නිබෙන Gnome Shell යන්න තෝරන්න
ඉන්පසු ලැබෙන සංචාද කොටුවෙන් Keep settings යන්න තෝරන්න.

[ඉහළට](#)

2. මගේ පරිගණකයේ Desktop Effects වැඩකරන්නේ නැ.

බොහෝ විට ඔබගේ පරිගණකයේ ග්‍රැෆික් කාඩ් පතහි ශක්‍යතාව මේ සඳහා ප්‍රමාණවත්
නොවීම හෝ සහය නොදැක්වීම මෙයට හේතුව වෙන්න පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

3. Gnome Shell මුහුණත තෝරාගත් පසු පරිගණකය වසාදමන්නේ කොහොමද? Shutdown
නිබෙන තැන මෙනුවේ හොයාගන්න බැ.

තිරයේ දකුණුපස ඉහළ කෙළවරේ ඇති පරිශීලක නාමය මත ක්ලික් කර ලැබෙන මෙනුවෙන්
Shut down... යන්න තේරීම සිදු කරන්න.

එහෙම නැත්නම් Alt+F2 එබූ විට ලැබෙන කවුචුවේ halt යනුවෙන් ටයිප් කොට enter
කරන්න.

[ඉහළට](#)

4. මම Gnome Shell මුහුණත තෝරාගන්නා එත් පරණ ක්‍රමයට හදාගන්නේ කොහොමද?

තිරයේ දකුණුපස ඉහළ කෙළවරේ ඇති පරිශීලක නාමය මත ක්ලික් කර ලැබෙන මෙනුවෙන්
System Preferences තෝරන්න. ඉන්පසු ලැබෙන කවුචුවෙන් Desktop Effects තෝරන්න.
ඉන්පසු Standard යන්න තෝරාගන්න.

[ඉහළට](#)

5. Gnome Shell එකෙන් ඉවත් වුණා. එත් සාමාන්‍ය මුහුණතේ මෙනුවේ කොටස් අඩුයි
සම්පූර්ණ මෙනුව ගන්නේ කොහොමද?

Gnome Shell එකෙන් ඉවත් වූ පසු යෙදුම (Application) උපමෙනුව නිසියාකාරව
පෙන්වන්නේ නැහැ. Apps, Games සහ Tools යන උප-මෙනු පමණක් පෙන්වනවා.

එහෙම නැත්නම් Alt+F2 එබූ විට ලැබෙන කවුචුවේ gnome-panel ලෙස ටයිප් කර Enter
කරන්න.

නැති නම් පද්ධතියෙන් ඉවත් වී යළි පිවිසෙන්න re-login).

[ඉහළට](#)

කාර්යාලීය යෙදුම්

1. හන්තාන එකේ තියෙන OpenOffice.org වලින් ලියුමක් ලියලා මම MS Office තියෙන
පරිගණකයකට ගෙනියන්නේ කොහොමද?

OpenOffice වල ලේඛනයක් MS Office ලෙස සුරැකීමේ පහසුකම තියෙනවා. මේ සඳහා File
> Save As... හි File type යටතේ Microsoft Word, Microsoft Excel ආදී ඔබට අවශ්‍ය
ආකාරය තෝරා ඒ ආකාරයෙන් ලිපිය සුරැකීම සිදු කරන්න පුළුවන්. මෙසේ සුරැකි ලිපි ඔබට

MS Office නිබෙන පරිගණකයක් තුළ විවෘත කරන්නේ, සංස්කරණය කරන්නේ පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

2. ලියුමක් PDF බවට පත් කරගන්න පුළුවන්ද?

ඔව් පුළුවන්. මේ සඳහා File > Export as PDF... මෙනු අයිතමය තේරීමෙන් ලැබෙන කවුළුව භාවිතා කරන්න පුළුවන්. මෙහිදී ඔබට අවශ්‍ය පරිදි සිටවුම (Settings) කරන්න පුළුවන්. නමුත් බොහෝ විට සාමාන්‍ය PDF ගොනුවක් සෑදීම සඳහා මෙම පෙරනිමි සිටවුම ප්‍රමාණවත්. ඉන්පසු Export බොත්තම ඔබන්න. ලැබෙන කවුළුවේ ඔබට PDF ගොනුව සුරැකීමට අවශ්‍ය ස්ථානය සහ ගොනු නාමයක් ලබා දී Save බොත්තම ක්ලික් කරන්න.

[ඉහළට](#)

3. OpenOffice.org විතරද? ඇයි LibreOffice නැද්ද?

හන්තාන 14 නිකුතුවේ අඩංගු වන්නේ OpenOffice. ඉදිරි නිකුතු සමඟ OpenOffice වෙනුවට LibreOffice නිකුත් කිරීමේ සැලසුමක් තියෙනවා.

[ඉහළට](#)

4. සිංහලෙන් ලියන්නේ කොහොමද?

හන්තාන ලිනක්ස් පද්ධතියේ පෙරනිමියෙන්ම සිංහල (යුනිකෝඩ්) සඳහා සහාය දක්වනවා. ඔබට යතුරු ලියනය කිරීම සඳහා ක්‍රම දෙකක් භාවිත කරන්න පුළුවන්. ඒ තමයි සමමන විචේසේකර යතුරුපුවරුව සහ ෆොන්ට් ක්‍රමය (අකුරේ හඩ අනුව ඇතුළත් කිරීම).

ඔබ දැනටමත් හන්තාන වෙත පිවිසි ඇත්තේ සිංහල අකුරු මුහුණතෙන් නම් Ctrl + Space එබීමෙන් ඔබට සිංහල ලිවීමේ ආකාරයට මාරු විය හැකියි. ඔබ පිවිසි ඇත්තේ ඉංග්‍රීසි අකුරු මුහුණතට නම් ප්‍රධාන මෙනුවෙන් System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිප්‍රේත) > Input Method ස්ථානයට ගිය පසු ලැබෙන කවුළුවේ Use IBus යන්න සක්‍රීය කරන්න. ඉන්පසු එම කවුළුවේ ඇති Input Method Preferences බොත්තම ඔබන්න. ලැබෙන කවුළුවේ Input Method ටැබයේ Select at input method මෙනුවෙන් Sinhala;Sinhalese යටතේ ඔබට අවශ්‍ය ආදාන ආකාර (Input Method) එකක් හෝ කීපයක් (විචේසේකර, සයුර වැනි) තෝරන්න. ඉන් පසු එම කවුළුව දෙකම වසන්න. සිංහල ලිවීමේ ආකාරයට මාරු වූ පසු එක් එක් ආදාන ආකාර අතර මාරු වීම සඳහා (විචේසේකර, සයුර වැනි) Alt + Shift යතුරු භාවිතා කරන්න.

[ඉහළට](#)

5. සිංහලෙන් ලියන්න මම ෆොන්ට් දාගන්න ඕනද?

හන්තාන සමඟ LKLUG සිංහල (යුනිකෝඩ්) පෙරනිමියෙන්ම ලැබෙන නිසා අමුතුවෙන් ෆොන්ට් ඇතුළත් නොකර සිංහලෙන් යතුරු ලියන්න පුළුවන්. ඒත් අමතර ෆොන්ට් පරිගණකයට ඇතුළු කරගැනීමට කිසිම බාධාවක් නැහැ.

[ඉහළට](#)

මෘදුකාංග කළමනාකරණය

1. හන්තාන මත මෘදුකාංගයක් ස්ථාපනය කරන්නේ කොහොමද ?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Add/Remove Software යටතේ

අවශ්‍ය මෘදුකාංගය තෝරා “Apply” බොත්තම එබීමෙන් පහසුවෙන්ම ස්ථාපනය කළ හැකියි. ඔබට අවශ්‍ය මෘදුකාංගය වෙනත් මෘදුකාංග මත යැපෙයි නම්, එවිට ඒවාද ස්ථාපනය කිරීමේ අවසරය ඔබෙන් ඉල්ලනු ඇති. ඔබට root ගේ මුරපදය ලබා දීමට සිදුවෙනවා.

නැතහොත්, ටර්මිනලයේ su -c “yum install <මෘදුකාංගයේ නම>” ලෙස විධානය ලබා දීමෙන් මෙම කාර්යය ඉටු කර ගත හැකියි. ඔබට root ගේ මුරපදය ලබා දීමට සිදුවනු ඇති. මෙහිදී ලබා දිය යුතු මෘදුකාංගයේ නම, Fedora මෘදුකාංග ගබඩාවේ ඇති නම විය යුතු අතර එම නම ජනප්‍රිය නාමයෙන් වෙනස් විය හැකි බව කරුණාවෙන් සලකන්න.

ඉහත ආකාර දෙකෙන් ම මෘදුකාංග ස්ථාපනය කිරීම සඳහා අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාවක් තිබීම අවශ්‍යයි.

ඔබ Fedora සඳහා වන RPM මාදිලියේ ගොනුවක් ලබාගත්තේ නම්, su -c “yum localinstall --nogpgcheck “ විධානය හෝ su -c “rpm -ivh “ විධානය ලබාදී එය ස්ථාපනය කරගත හැකියි. මෙහි දීත් ඔබට root ගේ මුරපදය ලබා දෙන්න සිදු වෙනවා.

මීට අමතරව වෙනත් ඔනැම ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතියකදී මෙන් අදාළ මෘදුකාංගයේ මූලය (source) ලබාගෙන එය ස්ථාපනය කිරීමේ හැකියාව ද තියෙනවා.

ඉහළට

2. හන්තන තුළ ඇති මෘදුකාංග යාවත් කාල කරන්නේ කොහොම ද?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Software Update යටතේ යාවත්වීම සපයා ඇති මෘදුකාංග පෙන්වනු ඇති. Update බොත්තම එබීමෙන් ඔබේ පද්ධතිය යාවත් කල හැකියි. මෙහි දීත් root ගේ මුරපදය ලබාදීම අවශ්‍යයි.

එසේ නැතිනම්, ටර්මිනලය මත su -c “pkcon update” විධානය (හා අවශ්‍යය විටදී root පරිශීලකගේ මුරපදය) ලබාදීමෙන් යාවත්කාල කරන්න පුළුවන්.

ඉහළට

3. හන්තන තුළ ඇති මෘදුකාංග ඉවත් කරන්නේ කොහොමද?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Add/Remove Software යටතේ අවශ්‍ය මෘදුකාංගය තෝරා ඉවත් කර “Apply” බොත්තම එබීමෙන් පහසුවෙන්ම ඉවත් කළ හැකියි. ඔබට මෙහිදීත් root ගේ මුරපදය ලබාදෙන්න සිදු වෙනවා.

නැතහොත්, ටර්මිනලයේ su -c “yum remove <අවශ්‍ය මෘදුකාංගයේ නම>” ලෙස විධානය ලබා දීමෙන්ද මෙම කාර්යය ඉටු කර ගත හැක. ඔබට root ගේ මුරපදය ලබාදීමට සිදුවනු ඇති.

ඉහළට

4. හන්තන තුළ exe ගොනු ස්ථාපනය කළ හැකිද ? කොහොමද කරන්නේ?

exe සහ msi ගොනු යනු, Microsoft Windows මෙහෙයුම් පද්ධතිය සඳහා ඇසුරුම් කරන ලද ගොනු වර්ගයි. මේ හැම ගොනුවක්ම Linux පද්ධතියක් සමඟ භාවිත කළ හැකි ද යන්න කල්තබා තහවුරු කිරීමේ හැකියාවක් නෑ. ඒත් මේ වර්ගවල ගොනු බොහොමයක් wine නම් මෘදුකාංගය උපකාරයෙන් ස්ථාපනය කරන්න පුළුවන්.

ප්‍රධාන මෙනුවේ Applications|භාවිත යෙදුම -> Wine ලෙස wine මෘදුකාංගය ආශ්‍රීත සහායක යෙදුම සහ උපමෙනු හමු වෙනවා.

දැන් ස්ථාපනය කරගැනීමට අවැසි මෘදුකාංගය සහිත exe හෝ msi ගොනුව රැසට ක්ලික් කර "Open with Wine Windows Program Loader" යන්න තෝරන්න. දැන් Microsoft Windows මත ස්ථාපනය සිදුවෙන ආකාරයටම ස්ථාපනය සාමාන්‍ය ලෙස සිදුවෙව්.

ස්ථාපනය නොකර ධාවනය කර හැකි exe ගොනුද (උදා:- flash projector ගොනු) රැසට ක්ලික් කර "Open with Wine Windows Program Loader" යන්න තෝරාගැනීමෙන් ධාවනය කළ හැකියි.

Wine මගින් ස්ථාපනය කරන ලද මෘදුකාංග වෙත පිවිසීම Applications|භාවිත යෙදුම -> Wine -> Programs මෙනුවෙන් මගින් කළ හැකියි.

මෘදුකාංග ඉවත් කිරීමට Applications|භාවිත යෙදුම -> Wine -> Add/Remove Programs වෙත පිවිස ඉවත් කිරීමට අවැසි මෘදුකාංගය තෝරා Remove ක්ලික් කරන්න.

Wine හි සැකසුම වෙනස්කිරීම Applications|භාවිත යෙදුම -> Wine -> Configure Wine මගින් සිදු කළ හැකියි.

ඉහළට

ජාල සැකසුම්

1. පරිගණකයේ IP ලිපිනය සහ අනෙකුත් තොරතුරු දෙන්නේ කොහොමද?

පරිගණක ජාලයකට සම්බන්ධ වෙන්නට නම් ඔබේ පරිගණකයට IP ලිපිනයක් සහ තවත් ඒ හා සම්බන්ධ සැකසුම කිහිපයක් තිබෙන්නට අවශ්‍යයි. එසේ සැකසෙන්නට ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකක් ඇත. එක් ක්‍රමයකදී ඔබ ඒ සැකසුම සඳහා අගයන් ලබා දිය යුතු අතර අනෙක් ක්‍රමයේදී අදාළ සැකසුම පරිගණක ජාලයෙන්ම ලබාගැනීමේ හැකියාව (DHCP භාවිතයෙන්) තිබෙනවා.

ජාලයන් ස්වයංක්‍රීය ලෙස සැකසුම ලබා ගැනීම සඳහා DHCP (Dynamic Host Configuration Protocol) භාවිත වන අතර, ඒ සඳහා ඔබ සම්බන්ධවන ජාලයේ DHCP සේවාව ලබාදෙන සේවාදායකයෙකු තිබිය යුතුයි. විශේෂයෙන්ම ඔබේ ජාලය රැහැන් රහිත එකක් නම් බොහෝදුරට එහි DHCP සේවාව තිබිය හැකියි. එසේ නැති නම් ඔබට සුදුසු IP ලිපිනයක් පරිගණකය සඳහා තෝරාගැනීමට සිදුවේ. මේ සඳහා ඔබේ අන්තර්ජාල සේවා සපයන්නා හෝ පරිගණක පද්ධති/ජාල පරිපාලකගේ උපදෙස් පැනීම වඩා යෝග්‍යයි.

DHCP සේවාව ඇති ජාලයක ඒ සේවාව භාවිතයෙන් ජාලයට සම්බන්ධ වීම සඳහා ඔබේ පරිගණකයට අදාළ ජාල රැහැන් (ඇතිනම්) සවිකිරීමෙන් අනතුරුව ප්‍රධාන මෙනුවෙන් System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිප්‍රේෂ) > Network Connections වෙත පිවිසෙන්න. රැහැන් සහිත ජාලයක් සඳහානම් Wired ටැබයද, රැහැන් රහිත ජාලයක් සඳහානම් Wireless ටැබයද තෝරන්න. එහිදී අදාළ ජාල සබඳතාව (ඇතිනම්) තෝරාගන්න. නැතිනම් Add බොත්තම ඔබා නව සබඳතාවක් සාදා එයට නමක් Connection name යටතේ ඇතුළු කරන්න. ඉන් පසුව IPv4 Settings ටැබය වෙත යන්න. එහිදී Method යටතේ Automatic (DHCP) යන්න තෝරාගන්න. පරිගණකය පනගන්වන හැම විටම එම ජාල සබඳතාව භාවිතා කිරීමට චුවමනානම්, සබඳතාවේ නම සපයන තැනට පහලින් ඇති Connect automatically සඳහා හරි ලකුණ යොදන්න. අවසානයේදී, Apply බොත්තම ඔබා මේ කල සැකසුම් තහවුරු කරන්න. බොහෝ විට මෙතැනදීද ඔබෙන් root ගේ මුරපදය ලබාදීමට සිදුවනු ඇත.

මෙසේ DHCP සේවාව ලබා දී නැති විටෙක, අදාළ අගයන් ඔබ විසින් ඇතුළු කල යුතුයි. මේ අගයන් ලබා ගැනීමට ඔබ ඔබේ ජාල/පද්ධති කළමණාකරු හෝ පරිපාලකගෙන් විමසිය හැකියි. ජාලගත වීම සඳහා ඔබේ පරිගණකයට අදාළ ජාල රැහැන් (ඇතිනම්) සවිකිරීමෙන්

අනතුරුව ප්‍රධාන මෙනුවෙන් System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිමුඛ) > Network Connections වෙත පිවිසෙන්න. රැහැන් සහිත ජාලයක් සඳහානම් Wired ටැබයද, රැහැන් රහිත ජාලයක් සඳහානම් Wireless ටැබයද තෝරන්න. එහිදී අදාළ ජාල සබඳතාව (ඇතිනම්) තෝරාගන්න. නැතිනම් Add බොත්තම ඔබා නව සබඳතාවක් සාදා එයට නමක් Connection name යටතේ ඇතුළු කරන්න. ඉන් පසුව IPv4 Settings ටැබය වෙත යන්න. එහිදී Method යටතේ Manual යන අගය තෝරා ගන්න. ඉන් පසු Addresses කොටසට අදාළව ඇති Add බොත්තම ඔබන්න. පසුව, IP Address, Netmask සහ Gateway යන සැකසුම් සඳහා අවශ්‍ය කරන අගයන් ලබා දෙන්න. උදා: IP Address: 192.168.1.3, Netmask: 255.255.255.0 සහ Gateway: 192.168.1.1. මින් පසු, DNS Server සඳහා ඔබගේ ජාලයේ DNS සේවා සපයන්නාගේ IP ලිපිනය ලබා දෙන්න. පරිගණකය පනගන්වන හැම විටම එම ජාල සබඳතාව භාවිතා කිරීමට චුවමනානම්, සබඳතාවේ නම සපයන තැනට පහලින් ඇති Connect automatically සඳහා හරි ලකුණ යොදන්න. අවසානයේදී, Apply බොත්තම ඔබා මේ කළ සැකසුම් තහවුරු කරන්න. බොහෝ විට මෙතැනදීද ඔබෙන් root ගේ මුරපදය ලබාදීමට සිදුවනු ඇත.

මේ ආකාරයෙන් ජාල සබඳතාවය සකසාගත් පසු, Close බොත්තම ඔබා Network Connections වසා දමන්න. දැන් ඔබ ජාලයට සම්බන්ධ වීමට සූදානම්. තිරයේ ඉහළ කෙළවරේ පරිගණක ජාල නිරූපනය කරන Network Manager අයිකනය මත ක්ලික් කර, ලැබෙන මෙනුවේ ඇති ජාල සබඳතා ලැයිස්තුවෙන් අවශ්‍ය කරන සබඳතාව තෝරා ක්ලික් කරන්න.

අයිකනයේ වෙනස්වීමෙන් ඔබට ජාලයට සම්බන්ධ වූ බව දැකගත හැකියි. වැඩිදුර තහවුරු කරගැනීමට Network Manager අයිකනය මත දකුණු ක්ලික් කර Connection Information තෝරන්න. එවිට ලැබෙන පණිවුඩයේ ඔබ ලබාදුන් අගයන් දිස්වනු ඇත.

ඉහළට

2. මගේ Dongle එකෙන් අන්තර්ජාලයට යන්නේ කොහොම ද?

ඩොංගල් එක පරිගණකයට සම්බන්ධ කරන්න. ටික වෙලාවකින් Network Manager විසින් ඩොංගල් එක අදුනගනීවි. එවිට Network Manager අයිකනය මත ක්ලික් කලාම New Mobile BroadBand Connection කියල තෝරල ඉදිරියට යන්න. එතනදී ඔබගේ ඩොංගලයේ නිෂ්පාදක(Manufacturer) හා මොඩලය(Model) සඳහන් කවුළුවක් ලැබෙවි. එයින් ඔබ සාදන Mobile BroadBand Connection එක සඳහා භාවිතා කරන්නේ මේ ඩොංගලය පමණක්ද නැතිනම් වෙනත් ඩොංගලයක් භාවිතා කරලත් මෙම සම්බන්ධතාවය භාවිතයට ඉඩ දෙනවද යන්න තෝරා ඉදිරියට යන්න. මිලහ කවුළුවෙන් අදාළ රට ලෙස Sri Lanka තෝරන්න. දැන් ශ්‍රී ලංකාවේ සියළුම ජංගම දුරකථන සමාගම් වල ලැයිස්තුවක් දක්වා ඇති අතර එයින් ඔබගේ අන්තර්ජාල සේවා සමපාදක (Internet Service Provider) තෝරා ඉදිරියට යන්න. මිලහ කවුළුවෙන් ඔබ භාවිතා කරන පැකේජය ඇතිනම් එය තෝරන්න. එසේ නොමැතිනම් My plan is not listed විකල්පය තෝරා APN (Access Point Name) නාමය සඳහන් කර ඉදිරියට යන්න. ඔබට මෙම සම්බන්ධතාවය ඩොංගලය පරිගනකයට සම්බන්ධ කරනවාත් සමගම ස්වයංක්‍රීයව (Automatically) අන්තර්ජාලය සමඟ සම්බන්ධ වීමට අවශ්‍යනම් Connect Automatically යන්න තෝරන්න.

දැන් ඔබගේ පරිගණකය ඩොංගලය මගින් අන්තර්ජාලය වෙත සම්බන්ධ වීමට සූදානම්. දැන් ඔබ Connect Automatically යන්න තෝරා නොමැතිනම් Network Manager යෙදුම ක්ලික් කර අදාළ Mobile BroadBand Connection එක තෝරා ක්ලික් කරන්න. දැන් ඔබේ පරිගණකය අන්තර්ජාලය හා සම්බන්ධ වී ඇත.

සමහර අවස්ථාවලදී ඩොංගලය මගින් අන්තර්ජාලය වෙත සම්බන්ධ වුවත් වෙබ් අඩවි වෙත

පිවිසීමට නොහැකි වේ. මෙවිට DNS සේවාදායක(Servers) හඳුනාගෙන ඇත්දැයි පරීක්ෂාකර බලන්න. <-- DNS නිශ්චිතකැමැත්තක් එකක් -->

ඩොංගලය ආරක්ෂිතව පරිගනකයෙන් ගලවා ඉවත් කරගැනීම සඳහා මූලික Network Manager යෙදුමේ අයිතිය ක්ලික් කර Disconnect යන්න ක්ලික් කිරීමෙන් සමබන්ධතාවය විසන්ධි කරන්න. දැන් ඩොංගලයට සමබන්ධ තැටි(Disks) ඇතිනම් ඒවා රයිට් ක්ලික් කර Safety Remove Disk මගින් ඉවත් කරන්න කරන්න. (ස්වයං ස්ථාපන වැඩසටහන සහිත තැටිය[Self Installer Disk], මතක කාඩ් පත්[Memory Chip] ආදිය) දැන් ඔබේ ඩොංගලය ආරක්ෂිතව ගලවා ඉවත් කරගත හැක.

ඉහළට

3. හන්තන ලිනක්ස් ස්ථාපනය කළා, නමුත් අන්තර්ජාලයට පිවිසෙන්න බෑ

මීට හේතුව විය හැක්කේ ඔබේ පරිගණකය Proxy සේවාදායකයක්(Proxy Server) හරහා අන්තර්ජාල සබඳතාවය ලබාගෙන තිබීම විය හැක. ඒ සඳහා ඔබගේ පරිගණක පද්ධති/ජාල පාලකගෙන් අදාල Proxy සේවාදායකයේ IP ලිපිනය හා පොර්ට්(port) ලබාගන්න.

දැන් System (පද්ධතිය) -> Preferences (අභිප්‍රේත) -> Network Connections|ජාල සබඳතා -> Network Proxy වෙත පිවිස Manual Proxy Configuration යන්න තෝරා පරිගණක පද්ධති/ජාල පාලකගෙන් ලබාගත් Proxy සේවාදායකයේ IP ලිපිනය/ලිපිනයන් හා පොර්ට්(port) ලබාදී Close යන්න ක්ලික් කිරීමෙන් කවුචුවෙන්(Window) ඉවත්වන්න. දැන් ඔබේ පරිගණකය සාර්ථකව අන්තර්ජාලය හා සමබන්ධවී ඇත.

උදා:- ඔබ අන්තර්ජාලය හා සමබන්ධ වන්නේ Schoolnet ජාලය මගින් ලබාදී ඇති සබඳතාවයකින් නම් ප්‍රොක්සි සේවාදායකයේ (Proxy Server) IP ලිපිනය ලෙස 10.250.20.20 න් පොර්ට් එක (port) 3128 ලෙසත් ලබාදිය යුතුය. Schoolnet ජාලයේ HTTP Proxy, Secure HTTP Proxy, FTP Proxy, Socks Host යන සියල්ලටම අදාල වනුයේ එම ලිපිනය හා පොර්ට් එක වන බැවින් Select same proxy for all protocols යන විකල්පය තෝරන්න.

ඉහළට

4. මගේ අන්තර්ජාල සේවාදායකයාගේ (ISP) DNS දැනගන්නේ කොහොමද?

සමහර අවස්ථාවලදී අන්තර්ජාලය හා සමබන්ධ වීමේදී DNS (Domain Name Server) සේවාදායක සමඟ ස්වයංක්‍රීයව හඳුනා නොගන්නා අවස්ථා ඇත. ඔබට අන්තර්ජාලය හා සමබන්ධ වුවත් වෙබ් අඩවි වෙත පිවිසීමට නොහැකිනම් ඊට DNS සේවාදායක හඳුනා නොගැනීම හේතුවක් විය හැක. DNS සේවාදායක හඳුනාගෙන ඇත්ද යන්න පරීක්ෂා කිරීමට Network Manager යෙදුම රයිට් ක්ලික් කර Connection Information වෙත පිවිසෙන්න. එහි Primary DNS, Secondary DNS යනුවෙන් IP ලිපින දෙකක් නොමැතිනම් ඉන් කියවෙන්නේ ඔබේ අන්තර්ජාල සබඳතාවයට අදාල DNS සේවාදායක Network Manager විසින් හඳුනාගෙන නොමැති බවයි. සාර්ථක අන්තර්ජාල සබඳතාවකට අවම අගයෙන් Primary DNS අගය වත් තිබීම වැදගත්.

DNS සේවාදායක සැකසුම ඔබම සකස් කරගැනීමෙන් මේ ගැටළුව විසඳාගත හැක. මේ සඳහා Network Manager යෙදුමේ අයිතිය මත රයිට් ක්ලික් කර Edit Connections හෝ System (පද්ධතිය) -> Preferences (අභිප්‍රේත) -> Network Connections|ජාල සබඳතා මගින් Network Connections|ජාල සබඳතා වෙත පිවිසෙන්න. මීලඟට ඔබේ ජාල සබඳතාවය තෝරා Edit ක්ලික් කරන්න. දැන් ඔබ ලබාගෙන ඇති කවුචුවෙන්(Window) IPv4 ටැබය වෙත පිවිස,

1. රැහැන්රහිත(Wireless) හෝ රැහැන්රහිත(Wired) සබඳතාවයක්නම Method -> Automatic (DHCP) addresses only ලෙසත්
2. ඩොංගලයක් භාවිතා කර Mobile BroadBand සබඳතාවයක්නම Method -> Automatic (PPP) addresses only ලෙසත්
3. DSL සබඳතාවයක්නම Method -> Automatic (PPPoE) addresses only ලෙසත්

තෝරන්න. දැන් DNS Servers හි ප්‍රාථමික(Primary) DNS සේවාදායකයේ IP එක සටහන් කර කොමාවකින් වෙන් කිරීමෙන් පසු ද්විතීක(Secondary) DNS සේවාදායකයේ IP එක සටහන් කරන්න.

උදා:-

Primary DNS Server = XXX.XX.XX.XX

Secondary DNS Serevr = YY.YYY.YY.YY

නම

DNS සේවාදායක "XXX.XX.XX.XX,YY.YYY.YY.YY" ලෙස සටහන් කල යුතුය.

ඉන්පසු Apply බොත්තම ක්ලික් කර සැකසුම සුරකින්න.

ඔබ භාවිතා කරන අන්තර්ජාල සබඳතාවයට අදාල DNS සේවාදායකයන්(Servers) හි IP ලිපිනයන් දැනගැනීම ඔබගේ අන්තර්ජාල සේවා සැපයුමකරු මගින් සිදුකරගතහැකි අතර අවශ්‍යනම ඒ සඳහා Google ආයතන සපයන DNS සේවාදායකයන් හෝ OpenDNS(<http://www.opendns.com>) වෙබ් අඩවිය මගින් ලබාදෙන DNS සේවාදායකයන්(Servers) හි IP ලිපිනයන් වුවද භාවිතා කල හැක.

Google DNS 8.8.8.8 සහ 8.8.4.4

OpenDNS 208.67.222.222 සහ 208.67.220.220

ශ්‍රී ලංකාව තුල අන්තර්ජාල සේවා සපයන සැපයුමකරුවන් කිහිපදෙනෙකුගේ DNS සේවාදායකයන් පහත දැක්වේ.

SLT 203.115.1.1 සහ 203.115.1.18

Dialog

Mobitel 172.19.10.25 සහ 203.115.24.221

Lankabell 119.235.0.4 සහ 203.81.1.84

Suntel

Etisalate

SchoolNet 10.250.10.20 සහ 10.250.20.20

[ඉහළට](#)

පරිශීලක කළමනාකරණය

1. මගේ මුරපදය (password) වෙනස් කරගන්නේ කොහොම ද?

System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිප්‍රේත) > About me ලැබෙන කවුළුවෙන් Change Password... බොත්තම ක්ලික් කරන්න. ඔබේ දැනට භාවිතා වන මුරපදය ලබා දී OK ක්ලික් කරන්න. ලැබෙන කවුළුවේ අලුත් මුරපදය ලබා දී OK ක්ලික් කරන්න. නැවත අලුත් මුරපදය ලබාදී OK ක්ලික් කරන්න.

එසේ නැත්නම් ටර්මිනලයේ root ලෙස passwd <පරිශීලක නාමය> විධානය ලබා දෙන්න. දැනට පවතින මුරපදය ලබා දී enter ඔබන්න. අලුත් මුරපදය ලබා දී enter ඔබන්න. නැවත අලුත් මුරපදය ලබා දී enter ඔබන්න.

[ඉහළට](#)

2. හන්තාන මත අලුතින් ගිණුමක් හදන්නේ කොහොමද ?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Users and Groups වෙත පිවිසෙන්න. මෙහිදී ඔබට root මුරපදය ලබාදීමට සිදු වනු ඇත. ලැබෙන කවුළුවේ 'Add User' බොත්තම ක්ලික් කරන්න. ලැබෙන කවුළුවේ පරිශීලක නාමය, පරිශීලකගේ සම්පූර්ණ නම, මුරපදය සහ මුරපදය නැවත ටයිප් කර "OK" බොත්තම ක්ලික් කරන්න.

[ඉහළට](#)

3. හන්තාන තුළ ඇති ගිණුමක් මකන්නේ කොහොම ද?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Users and Groups වෙත පිවිසෙන්න. මෙහිදී ඔබට root මුරපදය ලබාදීමට සිදු වනු ඇත. ඔබට මැකීමට අවශ්‍ය ගිණුමේ පරිශීලක නම තෝරා 'Delete' බොත්තම ක්ලික් කරන්න. මෙහිදී එම පරිශීලකට අයිති නිවාස බහලුම (Home Directory), ලිපි අඩංගු බහලුම සහ තාවකාලික ගොනු මැකීමට සටහන් කරන ලද පණිවිඩයක් දිස් වෙනවා. ඔබට මෙවා මැකීමට අවශ්‍ය නම් 'Yes' බොත්තම ක්ලික් කරන්න. ඔබට ඒවා තබා ගැනීමට අවශ්‍ය නම් එම පණිවිඩයේ හරි ලකුණ ඉවත් කර 'Yes' බොත්තම ක්ලික් කරන්න.

එසේ නැත්නම් ටර්මිනලයේ 'userdel <පරිශීලක නාමය>' ලෙස විධානය ලබා දීමෙන් පරිශීලක මැකිය හැක. 'userdel -r <පරිශීලක නාමය>' ලෙස විධානය ලබා දීමෙන් පෙර සඳහන් කළ පරිශීලකට අයිති නිවාස ෆෝල්ඩරය, තාවකාලික ගොනු ආදිය මැකිය හැකියි.

[ඉහළට](#)

4. හන්තාන තුළ ඇති ගිණුමක් වෙනස් කරන්නේ කොහොමද?

System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > Users and Groups වෙත පිවිසෙන්න. මෙහිදී ඔබට root මුරපදය ලබාදීමට සිදු වනු ඇත. එහි ඔබට වෙනස් කිරීමට අවශ්‍ය පරිශීලක නාමය තෝරා 'Properties' බොත්තම ක්ලික් කරන්න. එහිදී පරිශීලක නාමය, සම්පූර්ණ නම, මුරපදය වැනි තොරතුරුද මුරපදය කල් ඉකුත් විය යුතුද එසේනම් කවදද, කුමන අවස්ථාවලද ආදී සිටවුම(settings) වෙනස් කිරීමට හැක. අවශ්‍ය වෙනස් කිරීම් සිදු කළ පසුව OK බොත්තම ක්ලික් කරන්න.

[ඉහළට](#)

ආරක්ෂක සැකසුම්

1. මොකක්ද මේ SELinux?

SELinux (Security-Enhanced Linux) යනු, Linux මෙහෙයුම් පද්ධති සඳහා සැකසූ ආරක්ෂණ විධික්‍රමයකි. මෙහිදී පද්ධතියේ ක්‍රියාත්මක වන ක්‍රියාවලීන් සඳහා අවශ්‍ය අවසර සීමා කරන අතර මේ සීමා කිරීම ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවදානම විශාල වශයෙන් අඩු කරනවා.

[ඉහළට](#)

2. SELinux නිසා මගේ එදිනෙදා කටයුතුවලට කුමක් වෙයිද?

සාමාන්‍ය භාවිතය සඳහා SELinux සක්‍රීය වීම ගැටලුවක් වෙන්නේ නැ. ඒත් සමහර අවස්ථාවල ගැටලු ඇති වෙන්න ඉඩ තියෙනවා. උදාහරණයක් ලෙස, අමතර දෘස් තැටියක් (Hard Disk) සවිකරන විට, ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධති දෙකක් SELinux භාවිත කරමින් /home පොදුවේ භාවිත කරන විට, සමහර මෘදුකාංග ස්ථාපනයට හා භාවිතයට.

[ඉහළට](#)

3. SELinux සක්‍රීය/අක්‍රීය කරන්නේ කොහොමද ?

ප්‍රධාන මෙනුවෙන් System (පද්ධතිය) > Administration (කළමනාකරණය) > SELinux Management වෙතට පිවිසෙන්න

මෙහිදී Status යටතේ System Default Enforcing Mode යන්න Enforcing හෝ Permissive ලෙසට ඇත්නම් එය Disabled ලෙසට වෙනස් කරන්න.

[ඉහළට](#)

ජංගම දුරකථන සැකසුම්

1. මගේ ජංගම දුරකථනයේ/ඩොංගලයේ ඇති SMS සහ Contacts මට හන්තන මතදී බලාගත හැකිද?

මේ සඳහා ඔබට Wammu යෙදුම උපකාර වෙනවා. මුලින්ම ඔබ ඔබේ ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය පරිගණකයට සම්බන්ධ කර Applications|භාවිත යෙදුම -> Accessories -> Wammu හෝ Applications|භාවිත යෙදුම -> Office|කාර්යාලය -> Wammu මගින් Wammu වෙත පිවිසෙන්න. බොහෝ අවස්ථාවලදී ඔබ ජංගම දුරකතනයට හෝ ඩොංගලයට අදාළ සැකසුම Wammu මත සකස්කර නොමැතිනම් සැකසුම සකස් කිරීම අවශ්‍යදැයි Wammu ඔබෙන් විමසන අතර එසේ නොමැතිනම් Wammu -> Phone wizard වෙත පිවිසෙන්න. මිලහට දිස්වන කවුළුවෙන්(Window) Next ක්ලික් කර ඉදිරියට යන්න. මෙහිදී සැකසුම් විකල්ප(Options) තුනක් ලබාදී ඇති අතර එයින් වඩා පහසු Automatically search for a phone යන්න ක්ලික් කර ඉදිරියට යන්න. මිලහට ඔබ ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය පරිගණකයට සම්බන්ධ කර ඇති ආකාරය තෝරාගෙන ඉදිරියට යා යුතුයි. (උදා:- ජංගම දුරකතනයක්නම් පරිගණකය හා සම්බන්ධ කරගනු ලබන්නේ Bluetooth හරහාද, USB කේබලයක් මගින්ද යන්න) මෙහි දක්නට ලැබෙන වෙබ් අඩවි සබැඳිය (Web URL) වෙත පිවිසීමෙන් ඔබගේ ජංගම දුරකථනයට හෝ ඩොංගලයට Wammu සහයෝගය දක්වන්නේද යන්න පරීක්ෂා කළ හැකියි. ඉන් පසු ලැබෙන කවුළුවෙන් ජංගම දුරකථනය හෝ ඩොංගලය Wammu විසින් හඳුනාගන්නාතුරු මඳක් ඉවසා රැඳී සිටින්න. අනතුරුව Configuration done යනුවෙන් කවුළුවක් ලැබෙන අතර ඉන් කියැවෙන්නේ Wammu ඔබේ ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ සම්බන්ධවීමට සූදානම් බවයි. දැන් Finish ක්ලික් කර සැකසුම

සුරකින්න.

පෙරනිමියක්(default) ලෙස Wammu ආරම්භයේදීම ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ සම්බන්ධ(Connect) වන්නේ නැති අතර ඔබට Wammu ආරම්භයේදීම ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ සම්බන්ධවීමට අවැසිනම් Wammu -> Settings -> Automatically connect to phone at startup විකල්පය තෝරාගත යුතුයි. එසේ නොමැතිනම් Phone -> Connect මගින් සම්බන්ධ විය යුතුයි. මිලඟට One moment please. connecting to phone.... යනුවෙන් පණිවිඩයක් ලැබෙන අතර එය සැහවී යාමෙන් කියැවෙන්නේ ඔබේ ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ Wammu සම්බන්ධ වී ඇති බවයි. දැන් Retrieve -> Info මගින් ඔබට ජංගම දුරකතනයේ හෝ ඩොංගලයේ නිෂ්පාදක(Manufacturer), වර්ගය(Model), සිමපෙන් දත්ත(Message Center etc.), IMEI අංකය ආදිය ලබාගත හැක. සමහර අවස්ථාවලදී ඩොංගලයක් අන්තර්ජාලය හා සම්බන්ධ වී ඇති විට Wammu මගින් ඒ සමඟ Contact විය නොහැකි අතර එවිට අන්තර්ජාල සම්බන්ධතාව Network Manager යෙදුම මගින් Disconnect තෝරා විසන්ධි කිරීමෙන් පසු නැවත Wammu මගින් සම්බන්ධ වීමට උත්සාහ කර බලන්න.

ජංගම දුරකතනයක් හෝ ඩොංගලයක් සමඟ සම්බන්ධ වුවත් එහි ඇති Contacts, SMS ආදිය Wammu නොකියවන බැවින් Retrieve -> Contacts (All) මගින් දුරකතන මතකයේ(Phone memory) මත හා සිම(SIM) පතේ ද ඇති සියළුම Contacts wammu වෙත ආයාන(Import) කරගනී. මෙතැනදී ඔබට අවැසි වන්නේ දුරකතන මතකයේ ඇති Contacts පමණක්නම් Retrieve -> Contacts (Phone) යනුවෙන්ද, සිම පතේ Retrieve -> Contacts පමණක්නම් Contacts (SIM) යනුවෙන්ද තෝරාගත යුතුයි. Contacts කියැවීම, සංස්කරණය(Edit), මැකීම>Delete) ආදිය මෙහිදී ඔබට කළ හැකි අතර අලුතින් Contacts එකතුකරගැනීම සඳහා Create -> Contact අනුගමනය(Follow) කරන්න.

ඔබට SMS කියවීම සඳහා ද Retrieve -> Messages මගින් SMS ආයාන(Import) කරගත හැකියි. දැන් කවුළුවේ(Window) වම්පසින් ඇති තීරුවේ Messages තුළ Read, Sent, Read, Unsent ලෙස SMS වර්ග කර ඇත. SMS කියැවීම, මැකීම>Delete) ආදිය මෙහිදී කළ හැකියි. SMS යැවීම සඳහා Create -> Message තෝරාගන්න. දැන් SMS පණිවුඩය ලබන්නා(Recipient) Recipient හි දුරකතන අංකය ලබාදීමෙන් හෝ Add ක්ලික් කර Contacts වෙතින් තෝරාගත හැක. දැන් OK යන්න ක්ලික් කිරීමෙන් SMS පණිවුඩය යැවිය හැකියි.

Wammu මගින් ලැබෙන SMS එවෙලේම කියවීමට හැකියාවක් නොමැති අතර ඒ සඳහා Gnome Phone Manager භාවිතා කළ හැකියි. ඒ සඳහා Applications | භාවිත යෙදවුම -> System Tools -> Phone Manager මගින් පිවිසෙන්න පුළුවන්. Network Manager අයිකනය අසල ඇති ජංගම දුරකතනයක අයිකනය Gnome Phone Manager හි අයිකනයයි. එය රතු පැහැයෙන් යුත් පසුබිමක දිස්වන්නේනම් ඉන් කියැවෙන්නේ ඔබේ ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ සම්බන්ධ වී නොමැති බවයි. එවිට Gnome Phone Manager සැකසුම් සෑදිය යුතුයි. ඒ සඳහා Gnome Phone Manager අයිකනය මත රයිට් ක්ලික් කර Preferences තෝරා Connection ටැබය මතදී ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය තෝරා ගන්න. ඒ සඳහා ජංගම දුරකතනයක් Bluetooth භාවිත කර සම්බන්ධ වන්නේ නම් කළ යුත්තේ Bluetooth විකල්පය(Option) තෝරා Click to Select device මගින් තෝරාගැනීමයි. එසේත් නොමැත් නම් තිබෙන පහසුම විකල්පය Other port තෝරා Wammu විවෘත කරගෙන Wammu -> Settings -> Connection -> Device මත ඇති අගය පිටපත්(Copy) කර ඇලවීමයි(Paste). ජංගම දුරකතනය හෝ ඩොංගලය සමඟ ඇති සම්බන්ධතාව විසන්ධි(Disconnect) වන අවස්ථාවල දී නැවත ඉබේ(Automatically) සම්බන්ධ වීම සඳහා Automatically retry connections විකල්පය(Option) තෝරාගැනීම වැදගත්. Gnome Phone Manager වෙතින්

SMS පණිවුඩයක් ලැබෙන අවස්ථාවලදී එය දිස්වන ආකාරය Interface ටැබය වෙත පිවිසීමෙන් සකසාගත හැකියි. Pop-up window for new messages යන්න තෝරාගැනීමෙන් ලැබෙන සෑම SMS පණිවුඩයක්ම නව කවුළුවක(new Window) විවෘත වන අතරම Play sound when messages arrive යන්න තෝරා ගැනීමෙන් SMS පණිවුඩයක් ලැබෙන අවස්ථාවලදී ශබ්දයක් වාදනය වෙනවා.

Gnome Phone Manager වෙත SMS අලුතින් ලැබී ඇත්නම් එය සුදු ලියුම් කවරයක පසුබිමක් ඇති අයිකනයක් මගින් සංකේතවත් කරනවා. එවිට Gnome Phone Manager අයිකනය ක්ලික් කිරීමෙන් SMS කියවිය හැකි අතර එම කවුළුවෙහි(Window) ඇති Reply බොත්තම ක්ලික් කිරීමෙන් පිළිතුරු SMS යවන්න පුළුවන්. අලුතින් SMS යැවීම සඳහා Gnome Phone Manager අයිකනය රයිට් ක්ලික් කර Send Message මගින් පණිවුඩය හා ලබන්නා(Recipient) සඳහන් කර Send ක්ලික් කළ යුතුයි.

පරිගණකය ආරම්භයේදීම Gnome Phone Manager ද ආරම්භ විය යුතු නම් System (පද්ධතිය) -> Preferences (අභිප්‍රේත) -> Startup Application විවෘත කර Add ක්ලික් ලැබෙන කවුළුවේ Command යන්නෙහි "gnome-phone-manager" යනුවෙන් සඳහන් කර Add යන්න ක්ලික් කරන්න.

ඉහළට

වෙනත්

- 1. හන්තන ලිනක්ස්හි touch pad tapping වැඩ කරන්නේ නෑ. ඒක හදා ගන්න කොහොමද?

හන්තන 14 හි Touchpad Click සහ Edge Scrolling ක්‍රියාත්මක කර ගැනීම.

පළමුව System (පද්ධතිය) > Preferences (අභිප්‍රේත) > Mouse මගින් Mouse Preferences සංවාද කොටුව විවෘත කර ගන්න. එහි Touchpad ටැබයට ගොස්, Touchpad Click ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට General යටතේ ඇති Enable mouse click with touchpad යන්න ඉදිරියේ හරි සලකුණ දමා ගන්න.

Edge Scrolling ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට Scrolling යටතේ ඇති විකල්පවලින් Edge Scrolling යන්න තෝරාගන්න. ඔබගේ පරිගණකයේ Touchpad එක Two-finger scrolling සඳහා සහාය දක්වනවා නම් අදාළ විකල්පය තේරීම මගින් එය ක්‍රියාත්මක කරගත හැකියි. තවද තිරස් අතට Scroll කිරීමට අවශ්‍ය නම් Enable horizontal scrolling යන්න ඉදිරියේ හරි සලකුණ දමා ගනීමෙන් එයද ක්‍රියාත්මක කරගන්න පුළුවන්.

ඉහළට

- 2. මගේ හාඩ් ඩිස්ක් එකෙ ඉඩ බලාගන්නේ කොහොමද?

System (පද්ධතිය) > About this Computer හි File Systems ටැබයේ ඔබගේ දැනට ඇති පාවිච්චි වල ධාරිතාව, හිස් ඉඩ, ගොනු වර්ගය ආදී තොරතුරු පෙන්වයි. මීට අමතරව ඔබට ටර්මිනලයේ 'df -h' විධානය භාවිත කිරීමටත් පුළුවන්.

ඉහළට

- 3. අන්තර්ජාල වේගය, CPU, Memory භාවිතය බලාගන්නේ කොහොමද?

System (පද්ධතිය) > About this Computer හි Resources ටැබයේ ඔබට මෙම තොරතුරු බලා ගත හැකියි.

[ඉහළට](#)

- 4. ඩිස්ක් එකේ තියෙන ෆයිල් එකක් හොයාගන්නේ කොහොමද?

Places > Search for Flies... භාවිතා කරමින් ඔබට මෙය ඉටු කරගන්න පුළුවන් . මෙහි 'Select more options' යටතේ ගොනුවේ නාමයට අමතරව සෙවීම සඳහා ඔබට භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය වෙනත් පරාමිතීන් ලබා දිය හැකියි.

ඔර්මිනලයේ 'locate' විධානය භාවිතා කරමින් නමින් ගොනුවක් සෙවීමද 'find' විධානය භාවිතා කරමින් ගොනුවේ ප්‍රමාණය, ගොනුවේ අයිතිකරු ආදී බොහෝ පරාමිතීන්ට අනුව සෙවුම සිදු කිරීමටත් පුළුවන්. locate විධානය භාවිතයට පෙර updatedb විධානය භාවිත කර ඇත්නම් locate විධානයේ පිළිතුර වඩා නිවැරදි පිළිතුරක් ලෙස ලබා ගතහැකියි. එසේ නොමැති නම් මොහොතකට පෙර මකන ලද ගොනු ආදිය locate විධානයෙන් පෙන්වන ඇති.

[ඉහළට](#)

- 5. ලිනක්ස්හි විධානයක් පිළිබඳ වැඩි විස්තර සොයාගන්නේ කෙසේද?

ඔර්මිනලයේ 'man <තොරතුරු බලා ගැනීමට අවශ්‍ය විධානයේ නම>' ලෙස විධානය ලබා දීමෙන් එම විධානය පිළිබඳ විස්තරයක්, එහි භාවිතයේ උදාහරණ, ඊට අනුරූප වෙනත් විධාන ආදී තොරතුරු රාශියක් ලබා ගත හැකියි.

උදා: ls විදානයෙන් කෙරෙන්නේ යම් පිහිටුමක ඇති ගොනු හා බහලුම් ලැයිස්තුව පෙන්වීම.
man ls මගින් ls විධානය පිළිබඳ බොහෝ තොරතුරු ලබාගන්න පුළුවන්.

[ඉහළට](#)

- 6. හන්තාන සිංහල අකුරු මුහුණතට පිවිසෙන්නෙ කොහොමද?

හන්තාන පිවිසුම තිරයේ පරිශීලක නම ක්ලික් කර වමපස පහළ කෙළවරේ භාෂාව තේරීමේ මෙනුවෙන් (දැනට English (United States) ලෙස පෙන්වා ඇති) Other... තෝරන්න. ලැබෙන භාෂා අඩංගු ලැයිස්තුවෙන් Sinhala (Sri Lanka) තෝරා OK බොත්තම ක්ලික් කරන්න. දැන් ඔබගේ මුරපදය ලබා දී හන්තාන වැඩතලය වෙත පිවිසෙන්න.

[ඉහළට](#)

- 7. terminal යනු කුමක් ද?

ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතිය භාවිත කිරීමේ දී අප දැනගත යුතු ඉතා වැදගත් කරුණක් වනුයේ "ලිනක්ස් ඔර්මිනල්" එක භාවිත කරන ආකාරයයි. ලිනක්ස් ඔර්මිනලය යනු ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතියේ පරිගණකය වෙත විධාන ලබාදීම සඳහා යොදාගනු ලබන ක්‍රමවලින් එකකි. ෆෙඩෝරා මෙහෙයුම් පද්ධතිය සම්පූර්ණයෙන්ම ග්‍රැෆිකල් පද්ධතියක් වුණත් ඔබේ අහිරුවිය පරිදි පරිගණකය වෙත විධාන ලබාදීම සඳහා ඔබට ඔර්මිනලය ද භාවිත කළ හැකියි. ඔබට ග්‍රැෆිකල් පද්ධතිය මගින්, එනම් මෙනු, බොත්තම ආදියෙන් සමන්විත අකුරු මුහුණත භාවිත කර දෙනු ලබන සියලු විධාන ඔර්මිනලය මගින් ලබා දිය හැකියි. මෙය ඔබට පළමුව අපහසු ලෙස දැනුණත් ක්‍රමයෙන් හුරුවූ පසු ඔබ ග්‍රැෆිකල් විධාන වෙනුවට ඔර්මිනලය භාවිත කරන්න බොහෝ දුරට ඉඩ තියෙනවා.

ඔබට ෆෙඩෝරා මෙහෙයුම් පද්ධතිය තුළ ඔර්මිනලයක් විවෘත කරගැනීම ප්‍රධාන මෙනුව වෙත ගොස් පහත ආකාරයට සිදු කළ හැකියි.

"Applications > System Tools > Terminal"

[ඉහළට](#)

8. root යනු කුමක් ද?

රූට(root) යනු ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතියේ සම්පූර්ණ පාලන හැකියාව ඇති පරිශීලකයායි(user). සරලව පැවසුවොත් රූට(root) ලොගින් එක භාවිතා කිරීමෙන් ඔබට ලිනක්ස් මෙහෙයුම් පද්ධතිය තුළ ඔබට ඔනෑම දෙයක් කිරීමට හැකියාව ලැබෙනවා. අප මෙය සුපර් යූසර්(super user) ලෙසද හඳුන්වනවා.

[ඉහළට](#)